

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen

Nepredplaćeno šrobanje „Slovenca“
KUPOVALCI Odrzeka z rdečim žigom spravijo! 50 ODRZEKOV vam daje pravico, da se udeležite nagradnega šrobanja. — Rednim naročnikom odrazov ni treba!

po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Budimpešta je sprejela papeževega legata

34. mednarodni Evhariistični kongres se je pričel

Ljubljana, 23. maja.

V Budimpešti so se pričele prve slovesnosti 34. mednarodnega evharističnega kongresa. Ko so proti koncu preteklega leta izšli prvi pozivi na mednarodni katoliški svet, naj se tega kongresa udeleži, so bile razmere v Evropi še precej drugačne, kakor pa so danes. Med pripravami za eno samo mednarodno versko slovesnost so se razmere že tako presukale, da je marsikak del priprav pred nekaj meseci še nujen, danes že odveč. In še se izpreminjajo, še se dogodki tako hitro pode drug za drugim, kakor bi hoteli tudi organizatorjem mednarodnih verskih slovesnosti pokazati, da so predalec računali, da bo stalnost mednarodnega stanja obstala še nekaj mesecev, da se slovesnost pripravi in zaključi. Marsikateri narod se je radostno odzval prvim vabilom, pa so njegove prijave obležale prazne v velikih pisarnah pripravljalnega odbora.

Kakorkoli gledamo ta nagli razvoj, se ne moremo ubraniti vtisa, da hiti v tisto smer, ki je mednarodnim prireditvam čimdalje manj prijazna. Že danes si je težko misliti kako svetno mednarodno prireditev, ki bi jo bilo mogoče izvesti zares ob sodelovanju vseh narodov. Olimpijade so danes edina svetna mednarodna prireditve, ki bi si še nekako mogle lastiti ta naslov, dasi že malokatera nosi na sebi pečat prave mednarodnosti. Ob bučnem zunanjem sijaju pride razklanost med narodi le še bolj do izraza. V vsako se vpreže ves državni aparat, in ko ena bolj ali manj srečno mine, se že pojavi mučno vprašanje: ali jo bo čez štiri leta še mogoče prirediti ali ne in ali bo imela vsaj toliko značaja mednarodnosti kakor prav kar minula. Iz sožitja narodov se mednarodnost izjima, kakor da jo peha ven zla sila, zoper katero ni leka.

V tem zastrupljenem ozračju stopajo pred mednarodni svet veliki evharistični kongresi. Vsaki dve leti, že od leta 1881 (Lille v Franciji). Doslej jih je že bilo 33 v vseh delih sveta: v Evropi, v Ameriki, v Afriki, v Avstraliji, v Aziji — zadnji je bil na Japonskem, v Manilli na Filipinskih otokih (l. 1936) in zdaj evharistična misel v katoliški Cerkvi kliče vse narode sveta v Budimpešto, da tu v zemljepisnem središču Srednje Evrope, tudi na zunaj proslave največjo skrivnost človeštva, ki veže čas in večnost. Sv. Evharistija stoji nad vsemi narodi kot luč, edina nedotaknjena in neskaljena, ki jih vsaki dve leti vse zbira in edina ohranja pri življenju misel na svetovno bratstvo in obenem vzdružuje hrepenenje po mirnem sožitju. Ob evharističnih oltarjih, pod palmami in ob severnem zelenju, ob velikih morjih in ob celinskih vodah se zbirajo narodi vseh jezikov in vseh ras in misel na možnost mirnega sožitja ni več mrtva točka, saj je ob takih prilikah izvedena. Čez dve leti se zastopniki narodov spet sestanejo v drugem koncu sveta in spet je pred njimi — evharistični oltar: človeštvo je ena družina, dokler je Bog v njegovi sredi. To je poleg Evharistije kot zakramenta, dušnega pastirstva in socialnega skrbstva tudi osnovna misel teh mednarodnih evharističnih kongresov. »Za mir in edinost med narodi molijo narodi po vsem svetu v pripravah za udeležbo na kongresu. Tako stoji v človeštvu ta od Boga dani ideal, o katerem zgodovina pravi, da ni podvržen izpremenljivosti od človeka postavljenih ali ukazanih idealov.

Od prvega mednarodnega evharističnega kongresa l. 1881 se je že veliko izpremenilo. Na marsikaterih krajih, kjer so morali udeleženci vmesnih kongresov kazati potne liste in jim je svetna oblast pregledovala prtljago, tega danes ni več. Koliko svetnih veličin, ki so bile videti večne in neporušne, ki so s svojo iskreno ali pa zgolj prirediteljsko udeležbo povzdigovale zunanji sijaj tega ali onega kongresa, danes ni več. Trenja zgolj s človeško modrostjo urejenega mednarodnega sožitja so že marsikaj odpravila. Kar je na diplomaciji slonelo, je na diplomaciji padlo. Mednarodnost evharističnih kongresov pa je ostala in vsaki dve leti znova vidno oživi, kakor da je odsev nekega drugega sveta, bolj trajnega in bolj stalnega, ki sočutno spremlja trpeče človeštvo skozi vse trpljenje zunanjih izprememb. Marsikateri narod, ki je tudi že doživel v svojih središčih kak mednarodni evharistični kongres, ki je tudi že molil »za mir in edinost med narodi«, se je oddaljil od sv. Evharistije in danes ne mara več slaviti njenih oltarjev, ker je planil za bolj kričnimi gesli in danes hoče uveljaviti svoj način mednarodnega sožitja, pa drugi narod ne marajo pristati nanj. In tako je vpitje po znosni mednarodnosti vsak dan večje, prave mednarodnosti pa vsak dan manj, ker vsak vpije tako, da bi ga nihče ne prevpil. V ta krik človeštva, ki se v usodnem samoljubju brani edino prave poti, pa zvane mehki akordi evharističnih himen, ki jih pojo vsi narodi, zbrani pred enim oltarjem. Samo v luči teh oltarjev se narodi zberejo tako, da vlada bratstvo med njimi.

Hud je boj za prvenstvo med narodi. Ob vsaki svetni mednarodni prireditvi, kolikor jih pač še je, je vprašanje, kdo naj bo prvi, težko in mučno, ki se reši tako, da je nekaj porazenih in užaljenih in takoj zasnujejo načrt, kako bi se odškodovali, eden pa zmaga — za enkrat. Na mednarodnih evharističnih kongresih tega vprašanja ni. Že 42 let ne, od leta 1906, ko je na kongresu v Tournai prvič šel papežev legat, kot zastopnik najvišje oblasti v tisti Cerkvi, ki objema vse narode in vse kliče k evharističnim oltarjem. V nedeljo smo v Ljubljani pozdravili papeževega legata za kongres v Budimpešti — on bo v tistem mednarodnem svetu prvi. Danes ima tako ime, čez dve leti drugo, čez dvajset let spet drugo. Zastopnik Cerkev je v tem resničnem in trajnem mednarodnem svetu prvi in s tem je vprašanje precedenice rešeno. Tudi v mnogih drugih prilikah se mednarodna vljudnost zateče k tej rešitvi: papeževemu zastopniku daje častno prvenstvo in s tem reši vljudnost in se obenem izogne sporu. Kadar se v sijaju mednarodnosti

Budimpešta, 23. maja. c. Zjutraj ob 6 se je papežev legat kardinal Pacelli pripeljal na madžarsko ozemlje. Na obmejni postaji se v Murakersteru sestavili posebni vlak iz več vozov, v katerih so zavzeli svoja mesta dostojanstveniki, ki jih je madžarska vlada določila za zastopnika sv. očetja za ves čas njegovega bivanja na Madžarskem. Prvi večji uradni sprejem je bil malo pred 8 v Nagykanizsi, kjer je kardinala Pacellija pozdravil najprej zastopnik regenta Horthyja in nato še zastopnik vlade.

Vse postaje od meje do prestolice so bile v cvetju in vse v papeških in madžarskih zastavah. Na vseh postajah, majhnih in velikih, se je zbra-

lo ogromno vernikov, ki so pod vodstvom svojih dušnih pastirjev in s cerkvenimi zastavami na čelu pozdravljali visokega cerkvenega kneza. Kjer se vlak ni ustavljal, je vozil počasneje in kardinal in njegovo spremstvo so se ob oknih zahvaljevali za lep sprejem.

Najlepši in najveličastnejši pa je bil sprejem v prestolnici sami. Posebni vlak je privozil na glavno južno postajo ob 10.30. Pred dvorno čakalnico so že čakali nanj sam regent Horthy z madžarskim primasom kardinalom Szeredyjem, vsi člani madžarske vlade in najvišji zastopniki madžarskega javnega in zasebnega življenja. Ves kolodvor je bil v morju papeških in madžarskih za-

stav. Ko se je vlak ustavil, je pristopil h kardinalu najprej regent Horthy, ki ga je prisrčno pozdravil. Nato so ga pozdravili vsi ostali odličniki. Častna četa mu je izkazala vse časti, dolžne zastopniku vladarja, nato pa se je zastopnik sv. očetja skozi dvorno čakalnico podal na trg pred kolodvorom.

Skozi mesto se je nato razvil veličasten sprevod dvornih avtomobilov s kolodvora v kraljevi dvorec, kjer bo kardinal-legat bival ves čas svojega bivanja v Budimpešti. Mesto je v zastavah in cvetju in po ulicah, koder je šel sprevod, je stalo več 100.000 oseb, ki so navdušeno pozdravljale zastopnika sv. očetja in odličnike katoliške Cerkve.

(Ponedeljski Slovenec in Slo-

Državni tajnik kardinal Pacelli, papežev legat na 34. mednarodnem evharističnem kongresu

venški dom sta obsirno opisala pot kardinala-legata skozi Slovenijo ter sprejemov, ki jih je bil deležen na Rakeku in v Ljubljani v noči od nedelje na ponedeljek. — Op. ured.)

spremenil in odpotoval v Stokholm čez Berlin. V Berlinu bo ostal vsaj nekaj ur in se z nemškimi državniki posvetoval o sedanjem mednarodnem položaju.

Volivni izidi

Praga, 23. maja. AA. Po prvih izidih o večeršnjih volitvah, ki so jih prejeli snoči do 22, je evdetska nemška stranka v krajih, kjer žive Nemci, dobila večino v več kot 80% občinah. Tako je na primer evdetska nemška stranka v 29 občinah dobila 509 mandatov, nemški socialni demokrati pa so dobili samo 58 mandatov. V teh občinah so nemški socialni demokrati imeli dosedaj 160 mandatov. V mestih Ustje na Labi in Turnu, kjer so dosedaj imeli nemški socialni demokrati močno večino in sta mesti veljali za njihovi trdnjavi, je sedaj evdetsko nemška stranka sijajno zmagala.

Rezultati večeršnjih volitev v Veliki Pragi so bile:

Češkoslovaška narodno socialistična stranka 142.400 glasov in 26 mandatov. Pri občinskih volitvah leta 1931 je stranka dobila 107.146 glasov, pri parlamentarnih leta 1935 pa 107.200 glasov.

Komunistična stranka 93.375 glasov in 17 mandatov (leta 1931 je dobila 38.731, pri parlamentarnih volitvah leta 1935 pa 69.762 glasov).

Češkoslovaška socialna demokratska stranka 77.530 glasov in 14 mandatov (66.922; 79.773).

Stranka narodne unije 64.784 glasov in 12 mandatov (leta 1931 70.203 glasov, leta 1935 pa skupaj z nacionalno ligo 140.107).

Češkoslovaška ljudska stranka 37.342 glasov in 7 mandatov (27.214; 29.267).

Stranka trgovcev 35.740 glasov in 7 mandatov (23.843; 36.501).

Nacionalna liga 29.236 glasov in 6 mandatov (leta 1931 48.425 glasov, leta 1935 pa skupaj s stranko narodne unije 140.107).

Češkoslovaška agrarna stranka 29.174 glasov in 5 mandatov (8.289; 17.009).

Stranka evdetskih Nemcev 13.420 glasov in 3 mandate (15.520; 10.589).

Zidovska stranka 8990 glasov in 2 mandata (leta 1931 8707 glasov, leta 1935 pa stranka ni kandidirala).

Fašistična stranka je dobila 8038 glasov in 1 mandat (5358; 4801).

Varšava, 23. maja. AA. (Pat.) V Kolkijevki blizu Dublina je izbruhnil strašen požar, ki je napravil strašno škodo. Zgorelo je več sto hiš in veliko žitno ekladišče. Stotine družin so brez strehe.

London, 23. maja. AA. (DNB.) Reuter objavlja vest, da je bil v pristanišču v Valenciji zadet tudi angleški parnik »Pentenis«. Na parnik je padla bomba z nacionalističnega letala in ga zažgala. Ranjeni so trije mornarji.

Varšava, 23. maja. AA. (Havas.) Jutri odpotuje zunanji minister Beck v Stokholm, kjer bo ostal tri dni.

Split, 23. maja. AA. Snoči ob 20.50 se je pripeljal s parnikom iz Benetk 80 francoskih železničarjev, ki so prišli na obisk k jugoslov. železničarjem. Francoske goste so sprejeli člani društva jugoslov. železničarjev in brodarjev z godbo.

Zagrebiška vrem. napoved: Deloma oblačno. Dunajska vremenska napoved: Prehodno nekoliko boljše vreme, posebno v Južnih Alpah, sicer pa še precej oblačno, toplotno stanje se ne bo spremenilo.

Občinske volitve v ČSR

so zaradi energičnih ukrepov vlade potekle mirno

Henlein, Ribbentrop, Göring, Keitel, Brauchitsch pri Hitlerju na posvetovanju

Včerašnji prvi volivni dan na Češkoslovaškem je potekel povsem v miru in redu. Preteklo soboto in petek so se pojavili po nekaterih krajih države očividno naročeni hujskači, ki so na vsak način hoteli izvesti neredne ter tako prikriti mednarodne težave. Napetost je dosegla svoj višek v soboto popoldne, ko so vzhodnoevropski lieti tako rekoč že napovedovali nasilno rešitve. Toda odločen govor predsednika dr. Hodže, v katerem je razodel načrt češkoslovaške vlade, da boče iti do skrajne meje ter ponuditi Nemcem na Češkoslovaškem upravno avtonomijo ter številično sorazmerno udeležbo pri vodstvu države, je Evropi pokazal, da krivda ne bo pri praški vladi, ako nastanejo zapletilji in da bodo vse simpatije na češkoslovaški strani, ako bi sudetski Nemci po takšni ponudbi povzročili nasilne rešitve. Tudi govor predsednika Beneša, v katerem je pozval narod k miru in hladni disciplini, a k vedni pripravljenosti, da brani svojo svobodo, je imel zelo pomiriljv učinek tako doma kakor v tujini. Končno je mobilizacija vseh letnikov in rezervistov, ki naj za časa volitev varujejo red in mir po vseh ogroženih krajih, imela svoj zdrav učinek. Hujskači so se takoj poskrili, inozemstvo pa je spoznalo, da računa Češkoslovaška z vsemi možnostmi in da ve, kaj dela. Tako so volitve potekle mirno in je napetost zelo popustila.

Značilne so vesti, ki prihajajo iz Londona, o veebini razgovorov med angleškim poslanikom v Berlinu Hendersonom in zunanjim ministrom Ribbentropom. Nemški zunanji minister ni prikrival svoje zaskrbljenosti in je angleškemu diplomatu povedal, »da Nemčija ne misli na kakšno nasilno rešitev, to se pravi na napad na Češkoslovaško, toda nikdo naj ne pričakuje, da bo držala roke križem, če bi se delal krivica ljudem nemškega plemena onstran meje.« Na to je angleški poslanik baje obrazložil stališče angleške vlade, ki da bi tudi ne mogla mirno gledati, če bi v osrčju Evrope nastopile kakšne zmede. Razgovor je bil potem nekoliko prirečnejši, a še pri izhodu je nemški zunanji minister ponovno poudaril, »da ni mogoče dopuščati, da bi se prelivalo preveč nemške krvi.« Angleški poslanik je vsebino svojega razgovora javil takoj v Londonu, kjer je bila seja vlade. V večernih urah pa so že v časopisju izšla poročila, da se je napetost med Nemčijo in Češkoslovaško polegla, ker ves dan volitev ni bilo nikjer nobenega nereda. Sedaj pričakujejo samo še poročila iz Berchtesgadena, kamor so poklicani k Hitlerju na posvet Konrad Henlein, zunanji minister Ribbentrop, maršal Göring, vrhovni poveljnik nemške oborožene sile general von Keitel, vrhovni poveljnik subdružne vojske general Brauchitsch in še nekateri drugi politični in vojaški odličniki.

Berlin, 23. maja. b. Britanski poslanik Henderson je v teku včerašnjega dne dvakrat obiskal zunanjega ministra von Ribbentropa. Znano je, da je Nemčija zbrala na češkoslovaški meji štiri divizije ter je važno, da se nemško vojaštvo na meji ne okrepí z novimi rezervami. Po včerašnjem sestanku Hendersona z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom je slednji odpotoval v Berchtesgaden. Kaže namreč, da bo Nemčija zahtevala od

Londona in Pariza, da češkoslovaška vlada takoj ukine vojne ukrepe, ki jih je storila z ozirom na volitve, ker bo sicer Nemčija storila slične protiukrepe.

Angleški parlament o tem vprašanju

London, 23. maja. c. Danes popoldne se je v spodnji zbornici začela razprava o položaju v Srednji Evropi v zvezi z volitvami v ČSR. Oba, Chamberlain in lord Halifax sta v obeh zbornicah napovedala, da bosta podala daljši izjavi o mednarodnem položaju.

V spodnji zbornici je govoril Chamberlain in se uvodoma ustavil najprej pri zgodovinskem razvoju vprašanja. Šele proti koncu je prešel na češkoslovaški problem in izjavil, da je njegova vlada storila vse, da bi se položaj pomiril in da bi napetost popustila. Preprečiti je bilo treba spopade v ČSR sami in nato omesti možnost sporov izven ČSR. Pogajanja se bodo seveda še nadaljevala. Izjaviti mora, da je v vsem tem času francoska podpirala vse angleške korake, posebno v Pragi. Toda angleška vlada želi splošno pomirjenje v Evropi. V tej smeri bi prav rada sodelovala tudi z nemško vlado. Vlada upa, da bo to lahko dosegla, ker je nemški zunanji minister von Ribbentrop izjavil zastopniku angleške vlade v Berlinu, da nemška vlada razume posredovanje angleške vlade in ceni njen trud. Nemška vlada je odgovorila, da želi, da bi se pogajanja med češkoslovaško vlado in nemško manjšino ugodno zaključila.

V svojem govoru v spodnji zbornici je min. predsednik Chamberlain tudi rekel, da se bosta Hodža in Henlein sestala že nočjo ali pa vsaj jutri.

Po Chamberlainovi izjavi je vodja opozicije Atlee dejal, da je položaj zdaj tak, da je najbolje, da nihče ne zahteva od predsednika vlade širših pojasnil.

Pred govorom v spodnji zbornici je namreč Chamberlain sprejel vse vodilne opoziciionalce in jim v dolgem pojasnilu razložil položaj.

Henlein pri Hodži

Praga, 23. maja. AA. DNB: Konrad Henlein je danes ob 16 prispel v Prago. Ob 18 je obiskal ministrskega predsednika dr. Milana Hodžo na njegovo povabilo. Po končanem sestanku bo sudetsko-nemška stranka izdala uradno poročilo.

Beck preko Berlina v Stockholm

Berlin, 23. maja. c. Danes bi moral iz Gd-njo odpotovati v Stokholm na večdnevno bivanje poljski zunanji minister Beck. Beck pa je v zadnjem trenutku smer potovanja nenadoma

Pojasnila k preiskavi, ki je našla zaloge komunističnega gradiva na belgrajski univerzi

Belgrad, 23. maja. AA. V zvezi s preiskavo na tehnični fakulteti in z odkritjem komunistične organizacije med belgrajskimi študenti širijo komunistični elementi govorice, ki so od začetka do konca izmišljene. Trdijo, da je kršena avtonomija vseh fakultet in da se je baje izvršila nekakšna protizakonitost s tem, ker se je organom oblasti, posrečilo odkriti na tehnični fakulteti skladišče komunističnega gradiva. Poleg tega navajajo v istih krogih, da se je preiskava vršila v nasprotju z obstoječimi zakonskimi določili, brez navzočnosti drugih državljanov in vseučiliških oblastev itd. Da bo javnost točno poučena, se poleg uradnega poročila, ki je že izšlo, sporoča tole:

Pristojne preiskovalne oblasti, v tem primeru uprava mesta Belgrada, so v preiskavi ugotovili, da se razen drugih krajev nahaja eno izmed skladišč nezakonitega komunističnega gradiva tudi na tehnični fakulteti. Na podlagi tega je uprava mesta Belgrada v smislu pozitivnih zakonskih določil sklenila izvesti na navedenih krajih na tehnični fakulteti preiskavo. Uprava mesta Belgrada je 2 uri pred začetkom preiskave s aktom obvestila dekana tehnične fakultete o tem, da se takšen in takšen material nahaja na tehnični fakulteti, in navedla kraje, kjer se nahaja. Ta akt je dekan tehnične fakultete v navzočnosti uradnika uprave mesta Belgrada sporočil tudi rektorju belgrajskega vseučilišča. Sele ko se je to zgodilo, so organi odšli z odlokom na tehnično fakulteto in tamkaj v navzočnosti tajnika tehnične fakultete Voje Markovića, ki ga je dekan tehnične fakultete pooblastil, da v imenu fakultete prisostvuje preiskavi, in inž. Bože Jovanovića, knjižničarja tehnične fakultete, in Dragutina Nikolića, domačina tehnične fakultete, kot prisotnih državljanov, začeli in izvedli preiskavo. Vse zapisnike o preiskavi so vsi trije podpisali.

Dekan tehnične fakultete je sam prišel okoli polnoči in se osebno prepračil, kakšen je material in koliko so ga našli. O vsem tem je nato, spet v navzočnosti uradnikov uprave mesta Belgrada, telefonsko sporočil rektorju belgrajskega vseučilišča.

Glede na trditve o kršitvi univerzitetne avtonomije naj navedemo čl. 36 zakona o vseučiliščih, ki pravi, da je visokošolski pouk svoboden, in čl. 206 vseučiliške uredbe, ki pravi, da na univerzi ne sme biti političnih društev. Toda iz gorajšega se vidi, da ni bila na belgrajskem vseučilišču nikdar in pri nobeni priložnosti ogrožena svoboda pouka, temveč so pristojni organi oblastev intervenirali po zakonu in izvedli preiskavo, ko je bilo nedvoumno ugotovljeno, da se vrši na vseučilišču zločina akcija proti državi, ki je kaznivna po pozitivnih zakonih te države. Iz zapisnika se vidi, da so pri preiskavi našli več sto letakov proti obstoječemu redu v državi, več sto proglasov osrednjega odbora komunistične stranke Jugoslavije s podpisom »Centralni komitej, več deset in elaboratov pod naslovom »Pismo sodruga Ivanova in odgovor sodruga Staljin« s podpisom »Staljin, 11. februarja 1938«, več deset in elaboratov pod naslovom »O pomanjkljivosti strankarskega delovanja, o varnostnih ukrepih za likvidacijo trockističnih in drugih dvoletnikov, več sto propagandnih znamk za »komunistično fronto na Španjskem«, več deset brošur pod naslovom »Kozmopolit — S stranko do konca, celo kopico komunističnih listov, in sicer »Rundschau«, »Izvestja«, »Pravda«, »Bolševik«, »Proleter«, več sto raznih letakov s podpisom »Zveza komunistične stranke Jugoslavije«, več sto izvodov elaborata pod naslovom »Izgradnja socializma v sovjetski zvezi in protirevolucionarni trockizem«, 100 izvodov elaborata pod naslovom »Trocki in zinovijevci — izdajalci«, mnogo brošur pod naslovom »V miru je napredek«, o nalogah komunistične stranke v zvezi z imperialističnim pripravljanjem nove svetovne vojne, »Rezultati socialistične izgradnje v SSSR«, »Razredni boj za junij 1935«, »Položaj v državi in naloge komunistične stranke Jugoslavije«, in mnogo drugih elaboratov, letakov in brošur ter knjig, vse natisnjene v tujini in nezakonito uvožene k nam. Na vseučilišču samem so komunistični študenti več tisoč letakov čisto komunistične vsebine. Navajamo samo

nekateri, ki so jih našli v več sto izvodih, kakor »Miroljubni javnosti«, »Resolucije s sestanka študentov iz Slovenije, Črne gore, Makedonije, Vojvodine in Bosne in Hercegovine«, elaborati za letak z naslovom »Temeljne naloge zveze komunistične mladine«, letaki pod naslovom »Vsej poseteni in demokratični javnosti itd. Razen tega so našli veliko količino komunističnih elaboratov in letakov ter drugih pisanih navodil, katerih vsebine ni moči objaviti v interesu preiskave. Da je preiskava našla vse to, so ugotovili navzočni vseučiliški organi; to se bere v zapisniku in so oni to podpisali, prav tako kakor tudi to, da so v prostorih »Društva študentov strojne tehnike« našli revolver kalibra 9 mm s 14 naboji.

To so torej našli na vseučilišču in tisti, ki žele napraviti zmedo, imenujejo to znanstveni material in za takšno delo zahtevajo nekakšno avtonomijo in nedotakljivost. Preiskava sama je doslej ugotovila, da je na belgrajskem vseučilišču organiziranih več komunističnih forumov, ki so delovali ne samo na univerzi, temveč tudi zunaj nje.

V zvezi s to preiskavo so doslej aretirali 23 članov in funkcionarjev raznih nezakonitih komunističnih forumov. Vsi glasovi, da se z aretiranimi študenti ne ravna spodobno, so neresnični in so samo eden izmed detajlov v celi vrsti neresnic, ki jih širijo komunisti na podlagi komunističnih navodil o zadržanju njihovih članov pred policijo in na sodišču. Vse material, ki so ga našli pri preiskavi, in rezultati preiskave, ki je odkrila destruktivno in zločinsko delovanje komunistov, bodo predmet javne sodne razprave in se bo pri tej priložnosti javnost točno seznanila, do katere meje in kam je vodilo takšno delovanje na belgrajskem vseučilišču. Javnost naj pa ve tudi to, da vse zlonamerne vesti, ki jih širijo, in letaki, ki jih nezakonito tiskajo in širijo baje za varstvo univerze, niso nič drugega, kakor po komunističnih navodilih organizirana akcija za ustvarjanje zmede.

Številčno razmerje verslev v Jugoslaviji

Uradni podatki po ljudskem štetju 1. 1931

Belgrad, 23. maja. m. Od skupnega števila prebivalstva 13.934.038 odpade po ravnoar objavljenih definitivnih podatkih na podlagi štetja dne 31. marca 1931 na pripadnike pravoslavne vere 6.785.501 vernik ali 48,77%, na pripadnike rimsko-katoliške vere 5.217.847 vernikov ali 37,35%, na muslimane 1.561.166 vernikov ali 11,20%, na vse ostale vere pa 369.524 vernikov ali 2,65%.

Katoličani imajo večino v treh banovinah, in sicer: v dravski, kjer jih je 1.107.155 ali 96,76 odst., v saviški, kjer jih je 2.122.631 ali 78,49 odst., v primorski, kjer jih je 696.496 ali 76,80 odst. Dalje je katoličanov: v donavski banovini 774.691 ali 32,45 odst., v vrbaski banovini 172.787 ali 16,66 odst., v drinski banovini 169.613 ali 11,05 odst., v zetski banovini 92.165 ali 9,96 odst., v vardarski banovini 18.472 ali 1,15 odst., v moravski banovini 11.061 ali 0,77 odst.

Pravoslavna vera ima večino v šestih banovinah, in sicer: v moravski, kjer jih je 1.364.490 ali 95,05%, v vardarski, kjer jih je 1.046.039 ali 66,45%, v drinski, kjer jih je 992.924 ali 64,70%, v donavski, kjer jih je 1.396.269 ali 58,36%, v vrbaski, kjer jih je 600.529 ali 57,89%, v zetski, kjer jih je 516.490 ali 55,81%. Dalje je pravoslavnih: v saviški banovini 517.191 ali 19,20%, v primorski banovini 138.375 ali 15,35%, v dravski 6745 ali 0,59%.

Grških katolikov pa je v naši državi 44.608, starokatolikov 7.273, protestantov nemških 113.218, slovaških 62.061.

Zidje se delijo na žide sefardske vere, katerih je 26.168, na žide aškenazke vere 39.010 in na žide ortodoksne vere 3.227, skupaj je torej

Vozne olajšave za mladinski tabor v Ljubljani

Belgrad, 23. maja. m. Prometni minister dr. Spako je odobril četrtinsko vozno članstvo Zveze fantovskih odsekov za udeležbo na mednarodnem mladinskem taboru, ki bo od 26.—29. junija v Ljubljani. Za vse ostale udeležence je odobril polovično vozno.

Naš izvoz in uvoz v aprilu

Belgrad, 23. maja. m. Na osnovi podatkov finančnega ministrstva znaša naš izvoz v mesecu aprilu t. l. vrednost 395,7 milij. din napram 482,3 milij. v aprilu 1937. To pomeni za letos 30% manj. Uvoz v aprilu t. l. znaša 432,3 milij. napram 462,6 milij. v aprilu 1937, to je letos 6,5% manj.

Naš izvoz v prvih štirih mesecih 1938 znaša 1.569.500.000 din napram 1.903.400.000 din v letu 1937, to je letos za 17,5% manj. Naš uvoz v prvih štirih mesecih 1938 znaša 1.743.800.000 din napram 1.568.800.000 din v prvih štirih mesecih 1937, to je letos 11% več. Kakor se iz gornjih podatkov vidi, je naša zunanja trgovina v aprilu t. l. bila za 36.600.000 din pasivna, medtem ko je bila v aprilu 1937 za 107.000.000 din aktivna. Isto velja za dobo prvih štirih mesecev 1938, v katerih je bila naša zunanja trgovina za 174.300.000 din pasivna, med tem ko je bila v isti dobi lanskega leta za 334.600.000 din aktivna.

Naš izvoz je letos v aprilu padel v glavnem zaradi manjšega izvoza pšenice, lesa in rud, dasi se je izvoz koroze povečal.

Izvoz koroze v aprilu 1938 znaša 151.300.000 din (lani v aprilu 68.300.000), pšenice 500.000 din (lani 76.700.000 din), gradbenega lesa 35.700.000 din (83.400.000 din), bakra 2.100.000 din (lani 75.200.000), rud 24.600.000 (65 milij. 600 tisoč din).

V uvozu so razlike med izvozom v aprilu lanskega leta in letos majhne. Glavni uvozni predmet je bombaž in bombažno blago za 72 milij. din, za tem sledi železo in železni material za 56 milij. din ter stroji 41 milij. din, prevozna sredstva 27 milij. din, premog 19 milij. din, elektrotehnični material 18 milij. din.

Tenis Jugoslavija - Anglija 5:0

Zagreb, 23. maja. Danes se je tukaj nadaljevalo tekmovanje med teniskima reprezentancama Anglije in Jugoslavije za Davisov pokal. Kljub delavniku je prisostvovala tekmi na teniškem stadionu na Šatali okoli 8000 navdušenih gledalcev.

Točno ob 14.30 so nastopili v igri parov: Angleža Butler in Wilde ter Jugoslovana Punčec in Mitić. Napeta igra v parih se je končala s 7:5, 6:4, 3:6, 5:7, 6:3 za Jugoslavijo, ter je Jugoslavija že zmagala, ker vodi s 3 točkami.

Takoj zatem sta nastopila v igri posameznikov angleški prvak Schayes in naš Mitić. Mitić je s 6:2, 6:3 in 11:9 priboril že četrto točko za Jugoslavijo.

V zadnji igri posameznikov sta zaigrala jugoslovanski prvak Punčec in drugi anglež Butler. Punčec je odločil v četrtem setu tudi to zadnjo igro za Jugoslavijo s 6:3, 6:2, 3:6, 6:3.

Tako se je Jugoslavija z zmago nad Angleži postavila v nadaljnje tretje kočo za Davisov pokal. Ker je Švedska premagala Švico s 4:1, nastopi v prihodnjem kolu Jugoslavija proti Švedski. Dvoboj se bo odigral od 27.—29. t. m. v Zagrebu. Švedski igralci bodo že jutri dospeli v Zagreb.

Osebnosti

Belgrad, 23. maja. m. Z odlokom poštnega ministra je prestavljen v poštno-brzojavno-telefonsko delavnico v Ljubljani inž. Rajko Leske, pomožni tehnični uradni mestne brzojavnotelefske sekcije v Ljubljani. V poštni urad Šmarje pri Jelšah pa je prestavljena Erka Korenini, doslej poštna uslužbenka v Marenbergu.

Iz Španije

Barcelona, 23. maja. b. (Havas) Rdeče čete nadaljujejo svojo ofenzivo in so včeraj z napadom v gornjih Pirenejih pretrgale zvezo med Balaguero in Trento, ter železniško zvezo med Sortom in Tremont, južno od Balaguera so pa zavzele važne vrhove ob Rio Sergu. Napad se je razširil na vso pirenejsko fronto, vendar je omejen na reko Pallaves. Po najnovejših poročilih s fronte se operacije uspešno nadaljujejo. Na levanski fronti, in sicer na zahodni in vzhodni strani te fronte, so rdeče čete udušile vse poskuse nacionalistov, da prekoračijo Siero de Gudar, ki predstavlja naravno oviro za prodiranje proti Moru de Ruffelu.

Bilbao, 23. maja. AA. (DNB) Zaradi zadnjih uspešnih napredovanj na bojišču pri Teruelu je zdaj razdalja med Teruelom in sredozemsko obalo skrajšana za kakih 80 km. Na gotovih odsekih tega bojišča so nacionalistične čete napredovale za 40 do 60 km. Na teruelškem bojišču so zavzeli okoli 4000 kvadr. km zemlje. Na strani rdečih je bilo ubitih v zadnjih bojih 5000 vojakov. Nacionalisti imajo sedaj v svojih rokah vse glavne prometne žile.

Pariz, 23. maja. AA. Havas: »Matine« objavlja iz Londona naslednjo vest: Po neki vesti iz Gibraltarja je po poročilih iz nacionalističnih vrst general Jague izvršil samomor. General je igral zelo veliko vlogo v prvem delu državljanske vojne v Španiji. Kakor znano so generala Jagueja nedavno zaprli zaradi govora, v katerem je napadel neko tujo velesilo. Poročajo, da so generalu, ko so ga zaprili, pustili revolver. (O generalu Jagueu je neka poročevalska družba že pred nekaj tedni poročala, da je bil na Francov ukaz ustreljen. Visti nismo objavili, ker se nam je zdela preveč tendenciozna. Kakor se je naslednje dni izkazalo, je bila previdnost na mestu. —Op. ured.)

Darila naročnikom »Slovenca«!

Fosfatna žilndra je domače in najcenejše fosfatno gnojilo! Ne samo, da je poceni, ampak »Slovenec« Vam ga bo podaril zastonj. Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d. nam je dobavila gornjih 5 daril; to je 5krat po 500 kg 19% fosfatne žilndre, ki je najboljšo gnojilo za naše travnike in njive!

152 nagrad, ki so vredne nad 100.000 din,

bo sreča 15. julija t. l. popoldne razdelila med: vse nove naročnike dnevnega »Slovenca«, vse dosedanje naročnike in vse, ki kupujejo »Slovenca« v prodaji (kolportaji).

Najlepša je pač prva nagrada, to je

popolna oprema stanovanja

(spalnica, kuhinja in predsoba s pohištvom ter ostalo opremo za spalnico, posodo za kuhinjo itd.)

Tej nagradi pa je »Slovenec« dodal še prav tako dragocene darila, to je:

2 nevstini opremi	5 plugov osipalnikov
5 radijskih aparatov	5 izruvačev za krompir
2 šivalna stroja	3 dvodelne brane
2 pisalna stroja	4 vreče fine bele moke
2 harmoniki	5 moških oblek
1 kuhinjsko opremo (več kot 40 raznih kosov)	5 ženskih oblek
10 dvokoles (moških ali ženskih)	4 moške ure
1 prašič	4 ženske ure
1 zaboj sladkorja	6 fotoaparatorov
5 krat po 500 kg fosfatne žilndre	2 knjižni zbirki
5 gnojilnih črpalk	5 repozornic

in povrh še

lepo, osem dni trajajoče potovanje z vso okorno

(za sročnega izžrebancu torej brez stroškov), ki ga organizira izletniška pisarna Okorn v Ljubljani. Pot bo šla iz Ljubljane na Trbiž, Cortino d'Ampezzo, Bolzano, Innsbruck, Garmisch-Partenkirchen, München, Berchtesgaden, Königssee, Zell am See, Glöcknerstrasse, Heiligenblut, Spittal in nazaj v Ljubljano.

Ne odlašajte niti dneva, ampak takoj naročite »Slovenca«! Sreča Vam bo lahko dodelila le dragocena darila!

Revolucija v Mehiki

Newyork, 23. maja. b. (Havas) »Times« poroča iz Austina (Texas), da je generalni konzul USA v Mexicu, kakor poročajo potniki, ki so prišli iz raznih krajev ob reki Rio Grande, svetoval ameriškim izletnikom, da zapuste Mehiko. — Vlaka spremljajo oddelki zveznih čet vse garnizije ob državni cesti Largo-Mexico so pa pomnožene. — Dopisnik lista »Newyork Times« poroča svojemu listu iz Walea, glavnega mesta pristašev generala Cedillo v zvezni državi San Luis, da imajo pristaši tega generala v rokah večino te zvezne države. Uporniške čete obvladujejo skoraj vso cesto iz San Luisa v Antiguu, zvezne čete so pa gospodari železniške proge v teh krajih. Po dopisnikovi sodbi bo dolgo trajalo, preden bodo vladne čete zatrle upor v teh krajih, ki so po neprehodnosti podobni afriški džungli. Po nekem

drugem poročilu iz Brownsville razpolaga general Sebilo s 57 letali, med njimi jih je več najnovejšega tipa. Razen tega je zadnje čase prispelo več pošiljk letal iz USA.

San Luis, 23. maja. AA. Po zadnjih vesteh je vlada popoln gospodar položaja v vseh pokrajinah, kjer je prišlo do vstaje. Guverner province San Luis Nero je podal ostavko in se pridružil uporniški guvernerju Cedillo. Pri nekem spopadu z uporniki v Laguniti je bilo ubitih 12 vstavev. V Tempiku je policija aretirala nekaj trgovcev, ki so obtoženi, da so bili v zvezi z uporniki. Po neki vesti iz San Luisa, kjer se nahaja predsednik Cardenas, so nad tem mestom letala uporniška letala. Vladna letala so takoj odletela na zasledovanje, toda brez uspeha.

Ob plebiscitu v Alexandretti Kemal v Mersini ob Sredozemskem morju

Carigrad, 23. maja. Turška vlada je predložila ankerski narodni skupščini zakon, ki zahteva 3 milijarde 750 milij. din našega denarja za oboroževalne namene. Ta denar se bo v prvi vrsti porabil za nove težke obalne baterije kakor tudi za vojaške arzenale.

Državni vodja Atatürk se je odpeljal v pristanke Mersino na Sredozemskem morju. To potovanje je v zvezi z ljudskim štetjem in plebiscitom, ki ga je odredila francoska mandatska vlada v okrajni pristanišči Alexandrette, kjer hoče Francija dokazati, da Turkovi ni oziroma da jih je premalo, da bi si mogla Turčija lastiti to važno pristanišče. V resnici že prvi izidi v Alexandretti dokazujejo, da je tam arabska stranka veliko močnejša, nego to predstavlja turški tisk. S tem naj bi se prepričalo, da bi Alexandretta kdaj pripadla Turčiji, ki hoče na vsak način priti v posest te prevvažne točke na Sredozemskem morju, ker bi v takem primeru Turčija igrala veliko vlogo tudi kot pomorska velesila.

Razume se, da uživa Turčija v tem svojem prizadevanju popolno podporo Italije, ki bi bila zelo vesela, če bi se na ta način zabil klin v pomorski položaj Francije na Sredozemskem morju.

Italijanski kralj dospel v Tripolis

Tripolis, 23. maja. Tukaj se je 21. t. m. izkrcal kralj in cesar Viktor Emanuel. Danes se je odpeljal v Gafaro južno od Tripolisa, kjer bo z generalom Parianjem prisostvoval letošnjim velikim italijanskim vojaškim vajam. Leta 1936 so bile te vaje v Kampanji, lani pa deloma na Siciliji, deloma v dolini Pada. Sedaj se te vaje vršijo prvič v italijanski koloniji, kar pač pomeni, kako veliko važnost polaga Italija na svoj afriški imperij in kako ga je pripravljena braniti. Te vaje pa so zanimive tudi zaradi tega, ker pomenijo prvi poskus, kako prevoziti večje vojaške vojske enote na večjih razdaljah na letalih. V prvem delu vaj bodo poskušali prenesti dva bataljona pehote po padalih v hrbet sovražne fronte. V teku nadaljnjih vaj bodo izvršili poskus, da spravijo za hrbet sovražnika s pomočjo letal kar dve pehotni brigadi, dve bateriji in dve četi bersaljerjev. Praktično so Italijani to poskusili, seveda v manjšem obsegu, v vojni v Abesiniji.

Abesinski katoliški nadškof msgr. Castellani pripoveduje uredniku „Slovenca“:

Kako se Abesinija presnavlja

Ljubljana, 23. majnika 1938.

V spremstvu papeževga odposlanca na evharističnem kongresu v Budimpešti, državnega tajnika kardinala Pacellija, ki se je v noči od nedelje na ponedeljek peljal skozi Ljubljano in je bil tako na Rakeku kakor v Ljubljani deležen prišrčnega sprejema od strani naših državnih in cerkvenih oblasti, je bil tudi nadškof msgr. Castellani, apostolski delegat za vso italijansko Vzhodno Afriko, s sedežem v Addis Abebi.

Po sprejemu pri kardinalu Pacelliju, ki mu ga je predstavil ban dr. Merko Natlačen, je urednik »Slovenca« med vožnjo od Rakeka do Ljubljane navezal daljši pogovor z nadškofom iz Addis Abebe, ki spada brez dvoma med trenutno najbolj zanimive osebnosti širšega episcopstva kardinala-legata Pacellija.

Apostolski delegat za italijansko Vzhodno Afriko — tako imenujejo sedaj združeno ozemlje Eritreje, Abesinije in Somalije — je veder človek. S prirojenim gostobesednostjo je v slikovitih in krščansko toplino prežetih besedah opisoval svoj delokrog v italijanskem afriškem imperiju ter govoril o nalogah, ki tamkaj čakajo katoliško cerkev.

Abesinija je sedaj s cerkvenega stališča razdeljena v šest apostolskih vikarij in 4 apostolske prefekture. Na čelu vsakega vikarijata in vsake prefekture je titularni škof. Sedeži apostolskih vikarij so naslednji: Asmara (kjer sta dva apostolska vikarja, in sicer eden za Italijane, drugi pa za domačine; slednji je abesinskega rodu), Addis Abeba, ki je obenem tudi sedež vrhovnega poglavarja cerkvene organizacije v Vzhodni Afriki, to je apostolskega delegata nadškofa msgr. Castellanija, Harrar, Ghima za južni del Abesinije in Mogadisk za ozemlje nekdanje italijanske Somalije. Apostolske prefekture pa so nastanjene v naslednjih mestih: Desje, Adigrat, Gondar in Negelle.

Katoliško cerkev čakajo v Abesiniji velike naloge, je dejal nadškof Castellani, ker je tamkaj našla še popolnoma neobdelano polje. Koptska cerkev je živovarila več ali manj samo čustveno brez vsake trdne dogmatične osnove. Saj tudi drugače ni moglo biti. Koptska duhovščina je neuka, večji del sploh še pismen ni. Pri posvečevanju diakonov in duhovnikov sploh niso nikdar zahtevali poznanja verskih resnic. Poznati so morali — in še to samo površno — le najnujnejše cerkvene obrede. V dijakone so posvečali že otroke 10 let. Duhovnike pa potrebi obredov. V vsaki večji vasi je po pet do osem duhovnikov, ki služijo božjo službo, a nimajo skoraj nobene duhovne izobrazbe. Kdorkoli se je oglašil, da bi bil rad duhovnik, so ga brez nadaljnjega posvetili. Ni čudno, če se v takšnih razmerah ni mogel razviti noben pravi krščanski nauk in če koptska cerkev ni mogla zaleteti narodove duše, da bi jo izoblikovala v utrjenih čednostih, marveč je pod krščansko pobarvano zunanjostjo živela dalje popolnoma poganska duša. Le najvišja duhovščina se je šolala po Evropi in je imela dogmatično izobrazbo, toda kaj je par izobražencev na tako ogromnem ozemlju in med tako neukim ljudstvom.

Katoliška cerkev ne bo delala nobenega prozelitizma v Abesiniji. Je podčrtal apostolski delegat. Ona bo s šolami in s krščanskimi deli usmiljenja pokazala, kaj je katoliška vera, kaj ustvarja in kam vodi. Na ta način se bo skušala približati ljudstvu, ki je po svojih lastnostih zelo dobro, plemenito in dostopno za dobroto srca ter za lepo besedo. Ustanovili bomo, v kolikor nam bodo sredstva na razpolago, bolnišnice, okrevališča, letišča zdravilišča, sirotišnice, domove za stare in omežljive. V Abesinijo pride večje število očetov franciskancov in sester-misijonark, tako da bo v kratkem mogoče delo, ki se za enkrat razvija samo po osrednjih večjih naselbinah, razširiti tudi v notranjost dežele. Tudi nekaj šol namerava odpreti apostolski delegat. Morda bo italijanska vlada poslala sveto Stolicu, da prevzame tudi nekaj državnih šol, ki se počasi ustanavljajo. Tudi tamkaj bo katoliška cerkev opravljala svoje delo v duhu pravega katoliškega misijonstva. Polje je ogromno, rodovitno, obilen sad obljublja, samo da bi imeli dosti delavcev in da bi bil božji blagoslov z nami, je dejal nadškof Castellani.

Apostolski delegat je obiskal večinoma vse večje kraje svojega ogromnega delokroga. Povsod je naletel na prijazno ljudstvo, delovno in miroljubno. Povsod so ga z veliko prisrčnostjo pozdravljali. Tudi njegova duhovščina uživa povsod velik ugled, ker se vneto žrtvuje, da bi ljudstvu prišla na pomoč z dejanskimi deli usmiljenja.

Potovanje po italijanski Vzhodni Afriki je sedaj že mnogo lažje. Doslej je Italija tamkaj že

zgradila avtomobilske ceste iz Masave do Tesenei ob egiptski meji (čez Asmaro). Iz Asmare pa vodi velika cesta čez Adigrat, Desje v Addis Abebo, druga pa iz Asmare do jezera Tana, kjer leži mesto Gondar. Tudi iz Asaba ob Rdečem morju čez danakilsko puščavo grade ceste v Desje. Končana bo še letos. Iz Addis Abebe grade ceste v ravni črti do sudanske meje. Do polovice je že dograjena in vozna za avtomobile. Nadaljnje ceste, ki so že dograjene, vodijo iz Addis Abebe v Gimmo na jugu in proti Džibutiju na vzhodu. Prav tako so skoraj že dogradili veliko pot z juga iz Modagiska do Musahila na vzhodu in do Neghellija na zahodu. V par letih bo vsa Abesinija prekrita z velikimi avtomobilskimi cestami in bo misijonarsko delo mnogo lažje napredovalo, ker misijonarjem potovanje ne bo več delalo toliko ovir ko danes.

Nadškof si je v svoj grb zapisal geslo »Z ljubeznijo do resnice«. To geslo je tudi osnova njegovega delovanja. Ljubezen naj počasi zaceli vse, kar je ta narod moral pretrpeti, in ljubezen naj ga vzgoji, da bo ljubil resnico.

Na ljubljanskem kolodvoru, kjer so nadškofa pozdravljali številni naši duhovniki, se je vedri prelat iz sončne Afrike, kjer se za katoliško cerkev odpirajo nova ogromna ozemlja in milijoni dobrih, v svoji osnovi plemenitih duš, lepo poslovil in povabil Slovence, naj ga pridejo obiskat v Addis Abebo, kjer bo vrnil vse svetlice, ki so mu jih za kardinala Pacellija poklonile slovenske katoliške žene.

Indijski voditelj Gandhi je obiskal severno-zahodne dele Indije, kjer so ga ljudje navdušeno sprejemali. Na sliki vidimo Gandija, ko ga sprejemajo v mestu Pešavar. Desno od njega stoji Kan Abdul, ki mu praviijo »Obmejni Gandi«.

Veleposestniki in kmetje južne Amerike

Brazilijska je pred kratkim zadušila poskus upor nacionalistov, ki so se hoteli polastiti državne oblasti ter uvesti fašizem menda po nemškem vzorcu. Zaradi tega je tudi razmerje med Brazilijo in Nemčijo zelo napeto. Dasi je brazilski predsednik Vargas mož, ki zatira komunizem ter hoče stanovsko ureditev države, so ga nacionalisti hoteli vreči ter po svoje zavladata. — Zanimalo bo, kakšne so kmetijske razmere v Braziliji. V založbi oxfordске univerze je izšla znanstvena knjiga o državah južne Amerike. Iz te knjige posnemamo tele podatke o tamkajšnjem kmetijstvu:

Južna Amerika je dežela poljedelstva. Dve tretjini ljudi živi od kmetije. Dasi nekatere države Južne Amerike izvažajo važne rudnine, na primer Čile salpeter, Bolivija cin, Venezuela petrolej, Peru pa razne kovine in petrolej, vendar je tudi v teh državah glavna gospodarska panoga kmetijstvo.

Dežela velikanskih latifundij

Velikansko vlogo igrajo velika posestva, ki jih imenujejo latifundije. Težko pa je reči, koliko zemlje pripada veleposestnikom, ker tamkaj še manjka statistik. Celotile brazilske in argentinske statistike niso natančne, medtem ko jih v drugih manjših republikah sploh ni. Vendar poznavalci trde, da so veleposestva v Južni Ameriki silno velika. Tako je na primer veleposestvo v Argentini povprečno 9krat večje kakor pa v Združenih državah severne Amerike. V republiki Čile je 3000 ljudi, ki so lastniki štiri petine vse čilske zemlje. V Braziliji so veleposestva, ki so precej večja kakor pa vsa Anglija skupaj. Kajpada ta silna veleposestva niso obdelana in je na njih nerazvito gozdno gospodarstvo. Če se človek pelje (po ogromnem velepotu Amacona, se vozi celih osem dni, ne da bi prestopil mejo istega veleposestnika.

Ostanki indijanskih kmetij iz časa Inkov

Ni pa vsa zemlja v rokah veleposestnikov. Tamkaj je ostala še ena oblika zemljiške posesti iz časa starih Inkov, ki so vladali v južni Ameriki, preden so jo zasedli beli ljudje. Tedaj so namreč indijanske občine bile lastnice zemlje. Indijanci so svojo zemljo skupno obdelovali. Ko pa so prišli v deželo Evropeci, so mnogo zemlje Indijancem pobrali. Vendar je marsikje ostalo pri starem. Kajpada ta način gospodarstva še vedno nazaduje, ker beli ljudje in mestici Indijance strahotno sleparijo za njihovo zemljo. Mestici so tisti prebivalci južne Amerike, ki izvirajo od mešanih indijansko-evropskih zakonov. To so mešanci. Ti so navadno še hujski sleparji kot belci. Tako indijanske občinske skupnosti počasi izgubljajo svojo indijansko zemljo in se umikajo s svojim gospodarstvom vedno bolj v gore.

Vendar je na visokih planotah Bolivije še vedno vsaj polovica vse zemlje v rokah Indijancev. Večkrat pa se dogaja, da morajo Indijanci svojo zemljo, kajpada po krivici, kar po večkrat odkupovati od belih ali mešancev, ki so si jo krivično prilastili, da jo znova lastniku prodajo. V Boliviji se je zgodilo, da je Indijanec zemljo, ki jo je imel že od pradavnih časov, v teku 30 let svojo lastnino z velikimi žrtvami še večkrat odkupil.

Lastnik zemlje pa v južni Ameriki lahko postane tudi človek, ki je zapuščenozemljišče začel kar obdelovati. S tem si je tisto zemljo prilastil in je njegova. Tako so ponekod evropski naselenci prišli do velikih zemljišč. To so kolonisti. Zlasti Nemci so v tem oziru mnogo storili. Zadnje čase je pa Brazilija to preprečila z novimi zakoni zoper tuje naseljence. Ni izključeno, da je tudi v tem iskati vzroka za zadnje diplomatske spore med Brazilijo in Nemčijo.

Peon - kmetijski delavec

Tudi naši rojaki se v južni Ameriki naseljujejo ponekod kot kmetijski delavci. Njihov položaj je različen. Vendar niso pravi južnoameriški poljedelci delavci, ki jih tamkaj imenujejo peone.

Pravi južnoameriški peon je prav za prav nekaj takega, kakor je nekaj pri nas bil tlačan. Ponekod pa

Ceste iz sirupa

Indijski kemiki so iznašli nenavaden način, kako utrjevati podeželske ceste. Ta način ni je nenavaden, marveč za Indijo tudi cenen. Na ceste namreč razlijejo sladkega sirupa, ki ne zaostaja nič za najboljšim asfaltom. Kakor poroča indijski trgovinski oddelek, so indijski znanstveniki indijskega zavoda za tehnologijo sladkorja iznašli, da je najboljše utrjevati ceste s sirupom, ki ga poprej dobro premešajo s katranom, asfaltom in raznimi kisljinami. Ko je sladki sirup s temi snovmi dobro zmešan, ga polijejo čez ceste. Ko ga razlijejo, je še tekoč. Kmalu pa se na cesti strdi in se ne zmeša več, najsi tudi bi sonce še tako vroče pripekalo na cestno gladino. Zato je v tem oziru še celo precej boljši kakor pa asfalt, ki se zmeša, če je na cesti prevroče.

Svetopisemska luka ob Rdečem morju odkrita

Kakor poročajo iz New Yorka, je ameriški zavod za biblično raziskavanje naznanil, da je ravnatelj jeruzalemske podružnice tega zavoda ob Rdečem morju odkril ostanke svetopisemske luke Ezin-Geber, ki jo je, kakor piše sveto pismo, ustanovil sam kralj Salomon. Ta luka je najbolj evetela v 10., 9. in 8. stoletju pred Kristusom. Pozneje je te kraje zasul pesek in je luka izgubila svoj pomen, nazadnje pa je docela utonila v pesku. Tako razumemo, zakaj so razvaline te obmorske luke sedaj našli skoraj en kilometer daleč od morja.

Slavna zdravnik Koca je hotel neki visoki uradnik omešiti ter ga nagovoriti, rekoč: »Vi ste živinozdravnik, ali ne?« — »Da«, odgovori Koch, »kaj vam pa manjka?« ...

Bahač: »Koliko zob boste vstavili v zobovje?«
Zobozdravnik: »Dva in trideset.«
Bahač: »Le vstavite jih več, saj jih lahko plačam.«

Profesor: »No, kako se počuti vaša gospa?«
Bivši dijak: »Toda, gospod profesor, saj sem še samec!«
Profesor: »Da, da, ali že dolgo?«

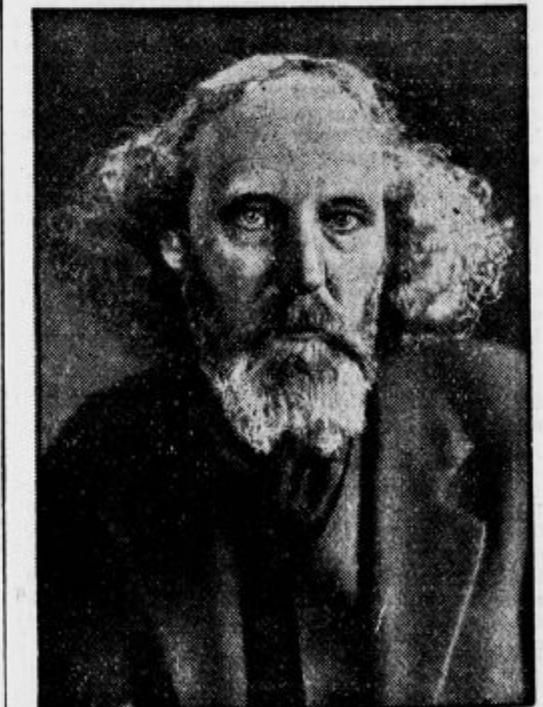
Kaj pravi kino

V Slogi

»Sirote z Montmartrac«, je filmsko delo odlične kekovosti in vse je tako prepričljivo in živo izraženo v tem filmu, vse do podrobnosti, da vsakdo z resničnim užikom gleda ta film. »Sirote z Montmartrac« so izšle iz novele Paula Goucourta, ki jo je predelal in priredil za film J. Benoit-Levy. Ta mojster je prav živo zrežiral dejanje in življenje v sirotišnici, da je to že višek umetnosti. Sleherne mu je dostopen svet teh najmanjših, ki živijo v sirotišnici. Prepričevalno je izražena v filmu človečnost v revščini in v svetu najmanjših, presenečajo nas duhovni odtenki v nizu prizorov tega umetniškega filma. Deklece, ki nastopa v vlogi Marije Querals, je čudovita umetnica in dasi brez imena kake zvezdnice, vendar prekaša doslej znane in slavne otroke-zvezdnike.

V Matici

Kako je mogoče, da ima novi film tak nestlovenski naslov »Vedna prevarac«, da ga človek ne razume! Nemški originalni naslov je »Frau Sylvain«! Kakor je naslov »narobe pameten«, taka je tudi vsebina. Če povemo, da je izdelava nemška, povemo dovolj. Morda bi se te »vedne prevarce« le kako dale razumeti, če bi jih obdelali kak drugi igralci, pa ne nemški. Ne izplača se videti te »prevarce«, ki so brez glave in brez nog.

Anton Lang, ki je v pasionskih igrah v Oberammergau igral Kristusa, je po hudi operaciji na želodcu te dni umrl na monakovski kliniki. Bil je star 63 let.

je njihov položaj domala precej podoben pravemu suženjstvu. Vsekakor pa so peoni povsod močno gospodarsko odvisni ljudje, ki obdelujejo zemljo svojih gospodarjev. Ponekod je njihov položaj prav znošen, zlasti tam, kjer je peon član gospodarske družine. Take razmere so še precej patrijarhalne in za kmetijskega delavca nikakor neznozne. V Braziliji na primer je položaj peonov tak, da se jim prav nič slabo ne godi. Gospodar skrbi zanje kakor za člane svoje rodne družine. Zato pa je na drugi strani dolžnost teh peonov, da svojega gospodarja branijo, če treba, tudi z orožjem: v roki.

Mnogo slabše se jim pa godi v državah Peru in Boliviji, kjer mora peon vse svoje potrebščine kupovati pri gospodarju, zaradi česar je od njega vedno odvisen. V provinci Paucartambo mora peon povprečno vsak teden po tri dni delati na zemljišču svojega gospodarja in zanj opravljati še nekaj drugih del. Le kar mu časa ostane, lahko medtem obdeluje polje, ki mu ga je gospodar odstopil. Po drugih krajih države Peru smejo obdelovati toliko zemlje zase in svoje potrebe, kolikor le sami hočejo. Morajo pa seveda tudi za gospodarja delati tolikokrat, kolikor želi. Na velikih posestvih držav Peru in Bolivije se skoraj nihče ne briga za državne postavne ter je veleposestnik misli, da pošlavlje zanj ne veljajo.

Štev. 135.

Locksley skrbi za denar

Treba pa je bilo poprejemati ne veliko oviro. Prior bi bil moral napisati pismo, ki naj bi ga Jud nesel templarju. Ni pa hotel pisati z Izakovim peresnikom, drugega pa ni bilo pri roki. »Če je že tako,« je dejal Locksley, »moram pa pomagati.« Napel je svoj lok ter sprožil dolgo strelco v jato divjih gosi, ki so pravkar šumele nad njim. Kakor bi jo bila strela zadela, je ena izmed živali padla na tla. Locksley ji je izpulil cel šop peres, rekoč:

»Tukaj imate, ljubi moj prior! Tukaj je dovolj peres za pisanje za prva leta. Sedaj pa piši!« Prior je začel naglo pisati. Ko se je nato dogovoril še zaradi odkupnine, se je začel odpravljati na odhod. Ker pa je hotel na mulo natovorit še svoje dragocenosti in zaboje z oblačili, ga je Locksley zadržal:

»Ne spodobi se za svetega moža, da bi tako otežen hodil po svetu. Zato bodo te stvari ostale pri nas.« Prior je ugovarjal in jih rotil.

Katastrofalne poplave Mure

Gornja Radgona v vodi
Zdravilišče Slatina - Radenci zalila Mura

Gornja Radgona, 23. maja.

Od nedelje dopoldne je drugače mirna in plevelna Mura pričela zaradi prelomov oblakov in talečega se snega na Gornjem Stajerskem in Brucku ob Muri stalno naraščati. Včeraj v popoldanskih urah je prestopila svoje bregove in od tega časa naprej etalno narašča ter je dosegla že višino 3 in pol metra nad normalo zaradi obilnih padavin, ki stalno padajo iz temnih eivih oblakov. Po telefonskih poročilih iz Gornje Stajerske bo Mura še narasla in dosegla višino, ki jo ne pomnijo najstarejši ljudje. Do sedaj je poplavljen ogromna površina rodovitne in obdelane zemlje. Vsa ravnina ob Muri je videti kot veliko jezero, ki sega po več kilometrov na široko od struge. Kmalu bo začela voda vdirati skozi okna. Umazani rjavi valovi besneče Mure prinašajo s seboj cele sklade tepanic, posamezne dele porušeni lesenih mostov in ograj, da poderejo niže stoječe mostove in mlino. Divjačina je na Murskem polju popolnoma uničena. Mura odnaša vse polno mrtvih jacev in tu in tam videti krta, ki si išče suho zemljo. Pogled na Gornjo Radgono in sosedno nemško Radgono je žalosten. Oba kraja sta popolnoma pokrita z vodo. Prehod po Stabnem grisu do mejnega mostu je nemogoč. Že samo nad carinarnico na cesti je nad pol metra vode. Trgovina

g. Korošca na Stabnem grisu je tri četrta metra visoko zalila z vodo. Pekarija g. Aksengruberja je poplavljen in je dostop v trgovino, ki so na Spodnjem grisu, mogoče le s čolni ali pa z visokimi gumijastimi škornji. Na kolodvor je nemogoče priti. Voda ga je polnoma zalila. Pocestniku Sajharju je voda odnesla okrog 10 kub. metrov drv. Železniška proga v Nemčijo je poplavljen in bo promet najbrže zaprt. Vse prebivalstvo je prestrašeno in žalostno ogleduje škodo, ki so jo povzročili besneči valovi Mure. Mura še narašča in bo zvečer dosegla višek.

Slatina Radenci, 23. maja.

Naraščajoča Mura je zalila zdravilišče. V terapijo je vdrila voda in je škoda samo za zdravilišče ogromna. V tem času, ko to poročamo. Mura še stalno narašča.

Strela ga je ubila

Maribor, 23. maja.

Med hudim neurjem v soboto in nedeljo je pri Sv. Jakobu v Slov. gorah udarila strela v drevo, pod katerega se je skril 35 letni vinčar Josip Semič. Semič je dobil tako hude poškodbe, da je kmalu umrl.

Lep sprejem župana dr. Adlešiča v New Yorku

Newyork, 13. maja 1938.

Danes dopoldne smo na ameriških tleh navdušeno pozdravili in sprejeli župana bele Ljubljane in slovenske prestolnice g. dr. J. Adlešiča in njegovo gospo. Prav pristočno smo ju sprejeli.

Ko je priplul v newyorško luko parnik »Rex«, ki sta se z njim pripeljala naša mila gosta iz domovine, so ob 10.15 dopoldne stili na krov zastopniki ameriških Slovencev in jugoslovanskih državnih zastopnikov. V imenu jugoslovanskega konzula g. dr. Božidar Stojanovića, na kar je v imenu jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu in v imenu clevelandskih Slovencev izrekel pristočno dobrodošlico g. Jože Grdina, glavni tajnik JKV.

Ko smo zapustili pristanišče, je generalni konzul g. župana in gospo ter vso delegacijo povabil k sebi na obed. Pri obedu je g. general-

ni konzul spregovoril napitnico, v kateri se je spominjal Nj. Vel. kralja Petra II., ter napil došlimu gostoma G. župan dr. Jure Adlešič se je v iskrenih besedah zahvalil g. generalnemu konzulu za gostoljubnost. Nato je spregovoril g. Jože Grdina, glavni tajnik jugoslovanskega kulturnega vrta, ki se je v imenu odbora te ustanove zahvalil g. generalnemu konzulu za prisrčni sprejem gostov ter za pripravo gostitev njim v čast. Nato je še enkrat odlično gosta pozdravil pri vstopu na tla ameriške celine ter jima izročil pozdrave JKV, clevelandskih Slovencev ter vseh Clevelandčanov.

Pozdravnega obeda so se med drugimi udeležili konzul g. dr. Gavrilovič z gospo, izseljenški komisar g. Trost, g. Slapšak iz Clevelanda ter več drugih.

Danes si je g. župan z gospo ogledal Newyork, nakar je zvečer odpotoval naprej proti Clevelandu.

Ob obletnici smrti dr. Ivana Prijatelja

Prav na današnji dan pred letom je ležal na mrtvaškem odru dr. Ivan Prijatelj, naš veliki učitelj preboga slovenske književnosti od druge polovice preteklega stoletja pa do današnjih dni. S kakšno navdušenostjo in ljubeznijo nam je vsako sredo popoldne govoril o Stritarju, Levstiku in Jurčiču, ki jih je — tako smo spoznali — izredno rad obravnaval. Ob četrtih popoldne pa ni bilo pri njem tako, rekel bi, uradno; imeli smo takrat zmerom njegov seminar, kjer je dal veliki naš učitelj besedo nam, njegovim učencem, a vendarle se je tudi takrat tako rad oglašal in nas učil ter nam dajal iz svoje bogate zakladnice.

Danes je še leto dni, ko ga ni več med nami. Toda kdo je med nami, njegovimi učenci, ki bi ga bil že pozabil? Ni mogoče pozabiti takega učitelja in takega prijatelja, kot je bil Prijatelj svojim učencem. Res, to bi hotel ob obletnici Prijateljeve smrti posebno poudariti, da je bil naš učitelj obenem naš najboljši prijatelj in vodnik ne le po bogatih zakladnicah slovenske kulturne preteklosti, ki nam jo je prav on začel odkrivati, ampak prav tako in morda še bolj vodnik po zakravljenih in starih ter dvomljivih življenjskih potih.

Naš prijatelj in naš družabnik je bil. Kdo izmed njegovih učencev se ne bo z veseljem skozi vse svoje življenje spominjal prepleh in zabavnih uric, ki smo jih preživljali na naših vsakoletnih seminarjih izletih po najrazličnejših slovenskih krajih? Res, našo kulturno in posebej književno zgodovino nam je razkazoval in razlagal, pa prav tako tudi našo lepo Slovenijo. Zlasti rad nas je popeljal v klasični kot Slovenije, na Dolenjsko, v kraje Trubarjeve, Levstikove in Stritarjeve.

Pokojni Ivan Prijatelj pa ni bil samo znanstvenik, bil je tudi človek. Za vse naše življenjske razmere se je tako vneto zanimal. Tudi pomagal nam je tako iz srca rad.

Naše slovensko podeželje pa je še posebno ljubil. Zato bi bil tudi tako rad užival svoj pokoj zunaj na deželi, gori in Polhovem Gradcu. Pa je božja Previdnost drugače sklenila. Vzela nam ga je prej, kot smo mislili, tako nenadoma ga je pobrala, in zato je bila naša misel ob njegovi izgubi še gren-

kejša. Učitelja, prijatelja, človeka smo prezgodaj izgubili!

Leto dni ga že ni med nami. Vrzeli, ki je z njegovo smrtjo nastala med našimi vseučiliškimi profesorji, med največjimi slovenskimi znanstveniki in učenjaki, še danes po letu dni ni nadomeščena. Pa kadar bo, Bog ve, ali bo njegov naslednik mogel nadomestiti tudi Prijatelja-družabnika in človeka?

Pred letom dni je pokazal in dokazal ves izobraženi slovenski svet, da je znal in vedel ceniti moža, znanstvenika in človeka. Saj se gotovo še živo spominjate, kako lep in veličasten je bil njegov pogreb! Po letu dni vemo, kaj smo izgubili, ko smo izgubili Prijatelja. Slavistično društvo je prav med tem letom, ki nas loči od njegove smrti, z uspehom prodalo precejšnjo naklado njegove Borbe za slovenski knjižni jezik v letih 1849 in 1857, in dobiček namenilo spomeniku našega velikega pokojnika v avli naše Alme matris v Ljubljani.

Naj se ta spomenik postavi čim prej, da nam bo misel na pokojnega Prijatelja zmerom živa in da bo našemu znanstvenemu naraščanju zmerom kazala na moža, ki je eiser telesno odšel od nas, njegov duh bo pa živel med nami v veke!

F. Jesenovec.

Blagoslovitev prapora v Naklem

Prosvetno društvo v Naklem je za svoj 33. letni jubilej prejelo nov prapor, ki ga je v nedeljo, 22. maja ob številni udeležbi domačinov in članov sosednih društev blagoslovil g. kanonik Josip Simenc. Botrovala sta gđ. Minka Bukovnik z Okroglega in rojak g. Alojzij Strupl, profesor v St. Vidu, ki pa je bil zadržan in ga je zastopal g. Miha Benedičič, koncipient pri dr. Ogrizku v Celju.

Po blagoslovlitvi — v farni cerkvi sv. Petra — se je razvil sprevod z novo zastavo na čelu skozi vas proti Španju, kjer je bila slavnostna akademija. Botrov namestnik g. Benedičič je imel lepo zasnovan slavnostni govor. Pevci so nam zapeli nekaj lepih pesmi, ki so močno dvignile praznično razpoloženje. Sledila je prelepa duhovna igra v treh dejanjih »Sultanova hči in dobri vrtnar«, katero so igrali brezhibno prikazali pod skrbno režijo gosp. kaplana Pogačnika.

S celotno prireditvijo so bili vsi navzoči prav zadovoljni.

mustiersko konico? In razlagal mi je z ono mojstrsko jasnostjo, ki je kazala pri vsaki besedi in kretju tipičnega znanstvenega strokovnjaka na vsakem kosu zadnje detajle. Govoril mi je o tem, da je zdaj 10 let tako rekoč ves svoj prosti čas porabil za prazgodovinsko znanost. Saj sem to dobro vedel sam. Služaj ga je peljal 1. avg. 1928 mimo znane Potočke zijalke. Sto drugih je hodilo tam mimo pred njim in za njim. A v njem se je hipoma zbudil tako rekoč »prazgodovinski« gon. Tedaj je takoj zaslutil, da je tu mogel bivati nekdanji prazgodovinski jamski človek. V dolgih, trudnih izkopavanjih je prebrskah, pregledal, pretehlal vsako lopatnico zemlje, ki so jo njegovi delavci v naslednjih letih prekopavali pod njegovim vodstvom.

Čudovite rezultate je ugotovil prazgodovinar: Tu je bival prazgodovinski človek, v paleolitiku; izobiljeval je iz kosti in kamna orodja, ki so tipična za tako zvano orinjsko kulturo. A ta človek je živel v medledeni dobi! Kamni za svoja orodja je prinašal s seboj iz doline ali drugod. Koščenih izdelkov je našel prazgodovinar okrog 136, kamenitih pa do 200. Izkopal pa je doslej v tej jami kosti od 1500 jamskih medvedov.

Prihajali so gledat njegovo delo strokovnjaki iz inozemstva, tako dunajski prazgodovinar Bayer, iz Nemčije Zo'z itd.

Prazgodovinski »gon« goni prazgodovinarja naprej v druge jame: v Njivice, Mořvno zijalko, Sprehovko... in leto za letom doživljamo nova odkritja. Slovenija je postala po zaslugi celjskega prazgodovinarja znana »paleolitska« provinca v mednarodnem svetu. Ob koncu razgovora sem ga poprosil, da mi blagovoli za nekaj tednov prepuusti nekaj artefaktov, da jih pokažem svojim

Slavje slovenske pesmi v Kočevju

Kočevje, 22. maja.

Minula nedelja bo ostala v neizbrisnem spominu pevcev Akademskega pevskega zbora, kočevskim Slovincem, pa tudi ostalim. Pevcem kot dokaz pravilnega njihovega dela, kočevskim Slovincem kot izpodbuda k nadaljnjemu delu za slovenstvo, ostalim pa kot dokaz, da smo še tu, da se ne damo odpraviti. To da je, po pripovedovanju ljudi, združil v bratskem objemu vse kočevske Slovence, ki so napolnili dvorano, kar se do tedaj še ni zgodilo. To ni bila izumetničena prireditev, ne pompozna slavnost, ampak krepka, spontana, erce in dušo obsegajoča manifestacija za slovenstvo in slovensko pesem.

Ko je sprevod krenil po ulicah, je zaorila slovenska pesem, odmevala in s silnim dojmom osvajala. Z oken so ljudje ganjeni pozdravljali, navdušeni vzklikali. Ko pa se je sprevod pred cerkvijo ustavil in je jeknila iz neštevilnih grl pesem od »Urala do Triglava« ter Adamičeva pesem »Zdravica«, je navdušenje doseglo višek.

Kinodvorana, kjer se je koncert vršil, je bila napolnjena do zadnjega kotička. Koncerta so se udeležili vsi sloji od krajevnih odličnikov do kmetov in delavcev. Pesem je združila vse, vsem je enako blizu in enako lepa. Znanemu »führerju« kočevskih Nemcev se je zdelo vredno pripomniti, da na koncert »pričepelnosti« ne bo šel. To je dr. Hans (Janez) Arko. Vendar se je koncerta udeležilo par kočevskih pol-Nemcev.

Koncert, ki se je vršil in končal v spontani manifestaciji slovenske pesmi in slovenstva, je pokazal, kako želja so naša srca podobnih prireditev. Vemo, da to ni zadnji obisk in kličemo: na svidenje!

Zborovanje invalidov v Kamniku

Kamnik, 23. maja.

Te dni je bil v Kamniku občni zbor Združenja vojnih invalidov za okraj Kamnik. Udeležba je bila prav lepa — nad 270. Kot delegati so se obnega zbora udeležili: predsednik Oblastnega odbora g. Štefe, tajnik obl. odbora g. Vuka ter tajnik krajnega združenja g. Kosmač iz Kranja.

Zborovanje je začel predsednik kamniškega združenja g. Bokalič France, ki je pozdravil tudi številne odličnike. Nato je predsedstvo obnega zbora prevzel predsednik in delegat oblastnega odbora g. Štefe, ki je izrazil splošno obžalovanje, da je moral po toliko letih tudi letos stopiti pred svoje vojne tovariše zopet z istim uspehom kot prejšnja leta. Med svojim obširnim govorom je delegat g. Štefe podal tudi poročilo, ki je vzradostilo vse udeležence, »da je našrt novega invalidskega zakona« že izdelan po drž. komisiji, v kateri so bili zastopani tudi vojni invalidi. Ministri svet je ta načrt že pretresal in odobril, sedaj pa je samo še odvisno od narodne skupščine in senata, da se sestane, ga sprejmeta in zakonita.

Sledilo je poročilo tajnika g. Bremšaka in blaginjaka Janežiča. Posebna zahvala je bila izrečena kino-upravi, ki letno prispeva 800 din, in tvrdki DAJ-DAM v Ljubljani, ki je naklonila invalidskemu skladu 400 din namesto vena na grob umrlemu tovarišu. Po izglasovanju razrešnice odboru ozir. blaginjaku, je član banskega sveta in predsednik R. K. g. dr. Fr. Vidic izrazil željo,

Elektrika na Krškem polju

Cerklje ob Krki, 23. maja.

Pred 15 leti in pozneje se je veliko govorilo in pisalo o hidrocentrali, ki naj bi jo bila takrat zgradila mestna občina Zagreb na Krškem polju in to prav na ozemlju občine in župnije Cerklje. Akeja mestne občine Zagreb je propadla, ker ni dobila posojila pod dovolj ugodnimi pogoji. Samo po sebi je pa razumljivo,

služateljem in vzbudim v njih »prazgodovinske« čuti. Res je pristal na to in skrbno sva zavijala kamene in koščene artefakte, meni pa se je zdelo, ko sem se res hvalečno poslovil od prazgodovinarja, da nosim zaklade v aktovki. A ko stopim iz hiše in gledam tja v nasprotno stran, so mi prišle hude misli. Ugibal sem: ta strokovnjak, ki je edinstveni preiskovalec paleolitika na terenu od Kranjske gore do Kolpe, a recimo kar smelo do Grevljelje, mora izžepati svoje najboljšie sile tam v tisti gimnaziji in si ubijati živce z dijaki. Jame pa zijajo in čakajo nanj, ki edini bi jim izvalil njihove tisočletne tajnosti. A zdelo se mi je, kot bi ravnatelj iz gimnazije odgovarjal: Brodar je naš, samo mi ga imamo in ga znamo ceniti.

Toda tako ne bo smelo biti! Kakorkoli in karkoli: časa, možnosti za nadaljne delo bo morala Jugoslavija dati temu strokovnjaku.

Ko me je še celjski ravnatelj dr. J. Kotnik te dni v ljubljanskem muzeju ostro in hudo pogledal, čes: Kako, da kar molčite o našem Brodarju, sem sklenil se poboljšati. Znanstveno delo Brodarjevo bom, kolikor bom vedel, predstavil čitateljem »Slovenca«. Torej na »prazgodovinsko« svidenje!

L. Erlich.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Skrbite malo bolj za svoje zobe, odpravite nevarni zobni kamen!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

da bi bil invalidski zakon v tekočem letu uzakonjen. Zastopnik okr. načelstva, podnačelnik g. Vadrjal, je v imenu okr. načelnika pozdravil vse vojne invalide in vdove ter izrekel željo, da bi bilo invalidsko vprašanje čimprej ugodno rešeno. Za njim je sprgovil mestni župan g. Novak, ki je med drugim ponovil izjavo ministra za socialno politiko, pri katerem je osebnostno intervjuiral na prošnjo predsednika g. Bokaliča, da se čimprej uzakoni novi invalidski zakon. Odgovor ministra je bil: da je na rešitvi invalidskega problema sam zelo zainteresiran in je zastavil svojo besedo, da bo rešil to vprašanje. Invalidski zakon pride pred skupščino, kakor hitro se bo sestala, ter bo eden prvih, ki se bo obravnaval v skupščini, kar upa, da se bo kmalu zgodilo.

Predsednik obnega zbora se je zahvalil vsem govornikom za izvajanja in predlagal, da se takoj pošljejo spomenice Nj. kr. Vis. knezu-namestniku Pavlu, ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviču, socialnemu ministru dr. Cvetkoviču in vojnemu ministru generalu Mariču. Vse spomenice so bile soglasno sprejete.

Umor pri Vitanju pred sodiščem

Celje, 23. maja 1938.

Danes ob 8 zjutraj se je pričela pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju tajna razprava proti 34 letnemu nadučitelju v p. Zagažni Ivanu iz Rakovca pri Vitanju in 19 letnemu posestniškemu sinu Lazniku Jožetu iz Kamenika. O umoru je naš časopis že poročal takoj po nesrečnem dnevu Dne 17. februarja se je odigral v Trnovem gojdu v Paki pri Vitanju grozen zločin. 19 letni Laznik Jože je zaklal v gozdu graščinskega gozdnega čuvaja Franca Grabnarja, da je podlegel poškodbam. Novica o umoru se je hitro razširila daleč naokoli in ljudstvo se je zgostilo ob teh vesteh. Morilec in nadučitelj Zagažna so odpeljali v konjske zapore, odhod pa v celjske. Na vse načine so ljudje razlagali ta umor, razjasnila ga je šele današnja razprava. Sodišče je obsojilo Laznika Jožeta na 12 let robije, Zagažna opustilo umora in navajanja k umoru, obsojilo pa ga je po § 285. zaradi nemorale na šest mesecev strogega zapor. V obrazložitvi je sodišče utemeljevalo krivdo Laznika in dokazalo, da je storil brezvestno dejanje z lastno voljo in ne na prigovarjanje nadučitelja. Morilec ne zanika, da bi zločinskega dejanja ne storil, vendar je celo po razpravi ponovil, da ga je k temu navedel Zagažen, kar pa ga seveda ne bi rešilo sodb. Obsojenca sta kazni sprejela.

Za Binkošti posebni vlak v Trst

kateraga priredi Zveza za tujski promet v Sloveniji.

Prijave in informacije do 30. maja v

izletni pisarni M. Okorn

Ljubljana — hotel »Slon« — Telefon št. 24-45.

Vhod iz Prešernove ulice.

Pri prijavi se plača samo 20 din za kol. potni list, ostali znesek za vožnjo pa najkasneje do 3. junija. Prijavite se čimprej, ker je število udeležencev omejeno

Na obisku pri prazgodovinarju

Pred 14 dnevi sem se, kakor že večkrat prejšnja leta, odpravil v Celje k prazgodovinarju. To storim vedno z nekim tihim, neskaljenim veseljem: kajti za 1—2 uri človek vidi vso sivino današnjih problemov: tam bo govor o mamutih, medvedih, jamskih loveh, koščenih šilih, kvartitnih zabadaletih, Potočki zijalki itd.; videl bom nove najdbe prazgodovinarja, govoril mi bo o Spehovki, najstarejši kulturni dobi Jugoslavije itd.

Ko pozvonim v II. nadstr. na vratih njegovega stanovanja, mi brž odpre in pravi: Prejel sem Vašo dopisnico, in me kar odvede v »prazgodovinsko« svetlobo; njegov obraz je tako umerjen in njegov nasmeš tako pristen, da mu prazgodovinski medvedje in aurignakijski lovec očitno niso motili živcev. Stopim v lepo, mi že znano ebico: tam stoji ona mi že znana vitrina, v njej pa so razpoloženi kamni in koščeni artefakti s toliko skrbjo, kakor bi samo zlatar porazdelil svoje bisere in prstane. Tam na sredi stoji pulp z notami!

»Ste tudi godbenik?« vprašam gospoda prazgodovinarja.

»Ne! pač pa moj sin zagode večkrat kako Mozartovo sonato med mojimi kamni in kostmi.« »Rad bi videl, gospod prazgodovinar, oni gigantitoli, ono fino orinjsko rezilo, koščeno zabadalo itd., ki ste jih nam že v Ljubljani kazali na znanstvenem naravoslovnem tečaju in ki ste jih našli lani v Spehovki.«

Gospod prazgodovinar je ožival! Vzel je v roke celo zbirko in mi razlagal komad za komadom.

»Vidite to retušo? To harpuno? To navidezno

